

TELEGRAFUL ROMÂN

Nr. 82. ANUL XIV.

Telegrafulu este de doue ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu, 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litere mici, pentru a dou'a ora cu 5 1/2 cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 16/28 Octobre 1866.

Nr. 23,835. 1866.

Publicatiune.

In anulu viitoriu 1867 se va face o intregire noua de armata spre carea, suntu chiamati toti tineri nascuti in anii 1846, 1845, 1844, 1843, si 1842.

Diu'a in care se va incepe conscrierea in comune pentru o blegatii de a milita, se va face pretutindenea mai inainte cunoscuta de catre deregatoriile locali.

Acei tineri dara, carii se afla in unele din aceste cinci clase, sa se ingrijesca de tempuriu, ca sa se conscria in registrele comunale, caci la din contra voru veni in pericolu de a fi chiamati in anii urmajori si inrolati candu le va fi servitiulu militare cu multu mai ingreunatoriu.

Care cugeta ca are o pretensiune legale de eliberare sa-si procure inca de tempuriu documentele cerute, si sa le inmanue in terminulu prefriptu si eventualu sa le intregesca dupa instructiunea data de catre judii tractuali, inspectorii, dullonii si commissarii magistratuali, pentruca reclamatiunile defectuose si tardie nu se voru mai respecta.

Blanchetele tiparite prescise pentru testimoniile comunali, si informatiunile parochiali despre familii se voru capeta dela judii tractuali respectivi, dela inspectorii, dullonii si commissarii magistratuali, bucat'a cu 5 xr. v. a. cari totodata suntu obligati a sta intru ajutoriu reclamatiuniloru spre a-si instrua dupa cerintia petitiuniloru.

Si acei'a cari se tinu de a dou'a seu de un'a mai inalta din cele cinci clase chiamate, si cari presentandu de odata seu de mai multe ori, s'au dechiaratu de liberi dupa lege, seu de neapti, seu implinindu-se numerulu contingentulu s'au demisu supernumerari, trebuie sa-si repetiesca reclamatiunile pentru eliberare, seu sa vina la asentare, caci la din contra si voru pierde pretensiunile, se voru prinde si asentata, pentruca tote eliberarile au valore numai pe tempulu acelei intregire de armata, pentru care s'au datu.

Dupace consemnarile comunali s'au finitu si spre substerne-rea reclamatiuniloru si cereriloru de eliberare s'au afiptu in locu publicu seu s'au cetitu; e iertatu fia-cui a cantat in ele si a si face reflexiunile se in contra, seu a-si inainta cererea de eliberare.

Deca acele acolo nu se voru considera, le va pute asterne comisiunei miste de eliberare si de acolo a recurge in terminu de 14 zile la guvernulu regescu.

Acel'a carele e chiamatu la asternere si fara de a se pute escusa de ajunsu nu se infatiosedia, ba nici nu reclamedia, se va considera si pedepsi ca fugariu, si care i va sta in ajutoriu, ca convinovat.

Acel'a carele va prinde unu fugariu primesce dela statu 24 fl. v. a. cari in sa se voru rebonifica din proprietatea obligatulu de a milita si a compliciloru lui.

Acel'a carele din o clasa mai inalta de etate s'au inrolatu ca suplentu (Nachmann) in loculu indatoratiloru mai tineri absentu, seu si tragendu unu numeru mai mare de sorte a devenitu asentatu in loculu astoru-feliu de indatorati spre militare absentu, cari au trasu numeru mai micu de sorte, unulu ca acel'a, la casu decu mai in urma s'aru prinde si s'aru asentata cati-va dintre precedentii (Vormanner) supernumerari, se va demite din armata in restempu de 4 luni, numerandu dela diu'a finirei asentatiunei capitali din cerculu seu de asentare, chiaru si in acelu casu, decu la asentatiunea capitale nu s'aru fi complinitu contingintele partiale, ce cade pre cerculu seu de asentare.

Deci sa se nisuiasca fiesce care june, carele cu numeru mai inaltu de sorte se va asentata in loculu indatoratiloru spre militare absentu, a sciri (afli) pre cei absentu si ai presentu la asentare, ca asi sa-si pota castiga siesi demisiunea.

Care voiesce a se elibera prin depunerea tacsei, a carei marime se va face dupa acest'a cunoscuta, trebuie sa incunosciintie die deregatori'a asi de tempuriu, ca dupa resolutiunea primita se pota solvi sum'a numita in cas'a perceptorale c. r. pana nu si-

inceputu lucrarea comisiunea micsta de eliberare in cerculu respectivu, ca asi sa pota arata comisiunei certificatu dela casia. Clusiu, in 18 Octobre 1866.

Dela reg. guvernulu transilvanenu.

Eveniminte politice.

Sabiu in 15 Octobre.

Dupa o telegrama din Pesta dela 13 Octobre v. acolo s'a latitu scirea ca Deak, in comitetulu dietalu de siese-dieci si siepte, va retrage elaboratulu comitetulu de cinci spre-diece, despre afacerile comune, si va lasa initiativ'a in facerea de propuneri stangei.

Spre intielegerea si cuprinderea acestei impregiurari politice, au fostu datu bar. Keményi redactorulu primariu dela Pesti Naplo (stegulu deakistiloru) urmatorele deslusfri comentatorie:

„Inainte cu vre-o cate-va septemani, insielatu de parerea cea seducatore, ca regimulu austriacu nu va mai tine si pre viitoriu de sistemu corectu in politica din intru, in tota privinti'a, neactivitatea si clatinarea; credeamu ca totusi ni se va da si noua precum si tieriloru de dincolo de Lait'a ocaziune la o tratare a efaceriloru comune.

De aceea mi-amu tinutu de detorinta de patriotu a pronuncia doue lucruri: antaiu, ca operatulu comitetulu de 15, amesuratu opiniunei publice, au ajunsu deja la estrem'a margine de impacare; a dou'a: ca decu nu se va denumi ministeriulu inainte de deschiderea desbateriloru — si ministeriulu nu face din punctuatiunile comitetulu de 15 costiune de esistinta sea: partid'a lui Deak de siguru remane in minoritate, — si decu nu in comisiunea de 67, totusi in dieta.

„Debate“, de-si simtiea si ea insemnataea ingrigiriloru mele, era bucurosa a crede, ca eu demustru numai ca sa spaimantezu pre regimu. Eu scriu de multe ori articuli fara de a le supune subscrierea numelui meu, atunci in sa tocma mi-amu scrisu numele, pentruca — decu cum-va me voiu insielat, — opiniunea publica sa me judece numai pre mine de usuratatea mintiei mele.

De atunci impregiurarile au devenitu si mai ne favoritore; si remasitiile cele putine de incredere disparu. Partid'a (stang'a casei), carea dice ca punctuatiunile comitetulu de 15 nu numai ca suntu defectuose, ci chiaru periculose, vede nisuintiile sele pe di ce merge incoronate de resultatu crescendu. Si energi'a loru cea tinera, carea se increde in viitoriu si nu se teme de pedeci, este spriginita de acea placere neexplicata a regimulu, conformu carei acest'a nu vrea nici sa subsiste legalu, nici sa-si exprime cu resolutiune parerea sea.

In alte parti s'aru crede unu regimu perdutu, decu in o dieta aru lua altii in loculu lui rol'a de conducatori.

La noi au desvoltatu impregiurarile o atare stare, in carea, barbati de ai regimulu, chiaru si inzestrati cu talentu de oratoria, trebuie sa se acomodeze acelor, qui se nequitur humiliant si carii decu nu vinu pe galeria, spre a fi si ei de fatia la desbateri, cetescu in gazete ce s'a intemplat in dieta, pre candu chiama-rea lor aru fi a imbogati istoria cu fapte.

In alte parti se grabesce regimulu a-si face cunoscuta vointi'a, spre a pregati spiritele si a-si asigura in modulu acest'a o majoritate; in Austri'a inse se cultivaza si acum cu pietate ide'a positiva, ca opiniunea regimulu sa nu se faca cunoscuta, pana nu-i va trece tempulu si pana candu anticuarea (invechitur'a) ei nu va fi o fapta complinita.

Sub decursulu sesiunei trecute amu vediutu, parte pre bancele partidei nostre, parte separati in unu unghiuletiu micu, barbati de acei'a, carii votau cate odata cu noi; numai catu ei espuneau mai antaiu in ce sta deosebirea opiniunei lor de a nostra si de ce idei se desfacu ei spre a pute merge cu noi.

Despre acesti barbati de pozitiune si talentu distinsu s'a latitu faim'a, ca ei aru fi initiati in intentiunile regimulu. La olalta faceau ei pote a doua dieci'a parte din diet'a nestra.

Decu presupunerea au fostu drept'a sea falsa, despre aceea, ca in sal'a dietala au fostu individi, cari au cuoscutu intentiunile regi-

mulai s'au au ayulu ventu despre ele : pôte sa fia unu optimismu, care sa se încredia ilusionărei proprie, ca desbaterea afaceriloru comune pôte sa se reguleze pre calea acést'a séu celu multu prin unu rescriptu ?

Séu dóra ceea ce au neglesu regimulu sa diréga partid'a lui Deák, care nu are comuniune cu regimulu si care in fine totusi e liberala si opusetiunala si pentru moderatiunea ei nu are alta resplata decátu : ca de câte ori a u infrenatu pârerile estreme, de atâtea ori intentiunile vieneniloru au abatutu ap'a pe mór'a stângei ?

Pôte cine-va astepta dela noi, cá sa ne lasámu a fi biciuit pentru erorile altor'a ?

Dar se dice in Vien'a — nu se incuviintiéza ministeriu, pâna nu voru fi regulate afacerile comune.

Credemu.

Insa in fine tóte ajungu la pretiulu preste care a trece aru fi o nebunia.

Dara nu pricepem, de ce sa nu se retraga partid'a intréga dela terenulu activitátei si alu faceriloru de propuneri, de óre ce rezultatele nisuintieloru si sacrificieloru ei au fostu aplicate totu de un'a incontr'a ei si de órece, devenindu in minoritate in urm'a gresieloru altor'a, aru fi numai drépta fatia cu parlamentarismulu, retragendu-se de pre unu campu, care si asiá nu i se mai cuvine ei.

Sa nu astepte nimenea dela noi, cá noi — precum s'a intemplatu in an. 1861 — sa mai primimu voturile imprumutate dela contrari nostrii, pentrucá sa-i usiurámu de glori'a cea neplacuta si pôte cutediatóre a facerei de propuneri. —

Dupa „Morgen post“ din Vien'a esista o fama, dupa carea in cestiunea ungrésca are sa sufere o schimbare mare, si a cărei semnalu aru fi repasirea cancelariulu de Majlath. Dupa acésta scire aru avé sa urmeze in Ungari'a unu „provisoriu“ nou, déca cum-va diet'a aru stá mortisju pre lângá pretensiunile sele si nu aru voi sa primésca propunerile regimului. Iéra in tierile transilaitane aru veni unu ministeriu din membrii cei mai de frunte ai majoritátei de óre-candu din senatulu imperialu. —

„Presse“ are o scire, dupa carea in ministeriulu de justitia s'a satoritu lintamentele principale de o organizare a autoritátiloru o. r. de justitia. In principiu s'a primitu introducerea pertratárilor verbale si adeca, státu in criminale cátu si civile.

Principiulu conducatoriu mai are sa fia la acésta organizare si acea impregiarare favoritória pentru poporatiune, cá adeca sa aiba o justitia, care sa decida causele iute si fára multe chelueli si totu odata dupa dreptate, ceea ce si pentru státu aru fi unu censiuratoriulu in mai multe privintie. —

Scirea despre intrarea dlui de Beust in ministeriu sustine meeu diuaristic'a alarmata. „N. Fr. Pr.“ deduce din eventual'a intrare a acestui barbatu de státu in ministeriulu austriacu ; crisa ministeriala si schimbare de sistem.

Unu telegramu de astadi ne anuntia ca denumirea dlui de Beust aru fi subsemaata in Prag'a de Maj. Sea Imperatulu. —

Dupa sciri mai dinóce pacea intre Sassoni'a si Prussi'a e incheiata. Fortareti'a Königstein primesce garnisóna prussiana, in alte párti inca voru garnisóna prussiani mestecati cu sassoni. Sassoni'a va pláti spese de resbelu si Regele renuntia la unele drepturi de suveranu. — Cu acésta pace s'aru fi pusu capetu sciriloru ce erau in cursu despre nóu'a calcare a Silesiei austriace de cátra prussiani, pâna atunci pâna candu va mai fi unu soldatu sassonu pre pamentu austriacu. —

In dítele din urma cetimu iara despre miscári de trupe russesci spre marginile galitiane, de grabnic'a russificare ce se esecutá in Poloni'a russésca si de trecerile cele numeróse ale ruteniloru „uniti“ la ortodocsimu.

Principele Ciartoryski (polonu) trece dela Parisu la Vien'a, iéra cu locuint'a se va asiediá parte in Leopole parte in Cracovi'a. Umblárele acestui principe se dice ca stau in legatura cu reinvierea cestiunei polone, despre care, se dice mai departe, ca aru fi intielegeri intre curtea din Franci'a si Vien'a.

In 22 au fostu plebiscitul in Veneti'a. In tóte cetátile s'a votatu mai unanimu pentru uniunea cu regatulu Italiei.

Principele Domnitoriu alu Romani'e i se dice ca aru fi aretatú Portiei necesitatea de o marina romanesca. La intrepunerea Franciei s'a invoitu Port'a a concede siepte vase ferecate provedute cu tunuri, a căroru scopu va fi scutirea comunicatiunei pe dunare. Flamur'a acestei marine va fi cea romanesca cu semilun'a turcésca si trei stele.

Despre calatori'a Principelui Domnitoriu cetimu urmatórele „lucruri de insemnatate pentru natiunea romána.“ Greutátele in privint'a recunósceerei se vede, ca suntu cu totulu delaturate. Formul'a ce avea sa figureze in fermanulu de recunósceere : „parte integranta si indivisibila a imperiului otomanu“ suntu delaturate si remane numai unu avisu la art. I din conventiunea dela 1856, carele determina ca Principatele dunarene au sa remana si de aci inainte sub suzeranitatea Portiei. Fermanulu se afla asiá dara dejá in mânilé reprezentantiloru Romani'e princ. G. Stirbeiu si D. Sturz'a. Dupa insciintiarea despre aceste prin telegrafu con-

siliulu ministriloru in Bucuresci s'a decisu pentru caletori'a Principelui Carolu la Constantinopole, carea in protocolu e numita „vise de courtoisie.“

Principele Carolu I alu Romani'e va fi petrecutu in caletori'a acést'a de dd. princ. Dim. Ghic'a, Costaforu, Dr. Davila, colon. Filipescu, Stefanu Golescu, gen. I. Ghic'a si siése adjutanti. La Giurgiu va trece dunarea, iéra la Ruscincu va fi primitu de unu Pasia, care lu va petrece pe drumulu de feru, care tocm'a acum sa deschide pentru prim'a óra, pâna la Varn'a. De aici va procede pre o corvetta turcésca cu flamura regala, pâna la Constantinopole. Preste totu ceremoni'a primirei si celelalte semne de primire se coru face cum se facu unui din sange regescu. Primirea lui va fi asiá dara in adeveru „regésca.“

Din Romani'a aflámu ca Domnitoriulu fu salutatu in Giurgiu in numele guvernatorului dela Ruscincu de Ogion Effendi. In 23 Oct. avea sa sosésca comissariulu Portiei Djemil Pasiá la Ruscincu spre a petrece pre Dtoriulu la Constantinopole.

Tratatu de pace

intre Maj. Sea Imperatulu Austriei si Maj. Sea Regele Italiei, incheiatu in 30 Oct. 1866.

(Continuare din nr. tr.)

Art. XI. Se intielege de sine ca scóterea pretensiuniloru cari se radima pe §§ 12, 13, 14, 15 si 16 a contractului din 14 Martiu 1865 nu pôte dá Austriei nici unu dreptu de controla si supraveghiare asup'a constructiunei si intreprinderi strateloru ferate asiediate in teritoriulu cestiunatu. Regimulu italianu din partea sea se indatoréza a dá tóte mijlócele, cari in acestu casu s'aru fi pretinsu dela regimulu austriacu.

Art. XII. Inaltele puteri contractante se indatoréza — pentru cá determinatiunile art. 15 a conventiunei din 27 Fauru 1866 sa se estinda si asup'a strateloru ferate de média di, o conventiune spre scopulu despartirei administrative si economice a grupei drumuriloru ferate austriace si italiene. In puterea conventiunei din 27 Fauru 1866; garanti'a ce are statulu de a o solvi societátií drumuriloru ferate sudice austriace, se va computá pre basea portului brutu a totalitátií linieloru venetiane si austriace, cari forméza re-tieu'a stratei ferate sudice austriace concesa dejá societátií. Se intielege de sine, ca regimulu italianu ia asup'a si partea proportiunata a acestei garantii, carea corespunde linieloru de pre teritoriulu cestiunatu, si ca spre computulu acestei garantii s'a luat de base cá si pâna acum intregu portulu brutu a linieloru venetiane si austriace concesiunate societátií amintite.

Art. XIII. Regimulu Austriei si Italiei dorindu a inaintá relatiunile acestoru state, se indatoréza a usiurá comunicatiunea stratei ferate, a ajutá constructiunea altoru linee nóue spre a impreuná mai tare retielele stratei ferate austriace si italiene.

Regimulu M. S. c. r. a mai promite a grabi pre cátu se pôte implinirea liniei Bren, carea are sa impreune valea Adigelui cu a Inului.

Art. XIV. Locitorii séu indigenii teritoriulu cestiunatu, in tempu de unu anu incepandu dela díu'a ratificatiuniloru si pre basea unei dechiaratiuni prezentate la autoritátiéle competinti se voru bucurá de o libertate nemarginita, a-si esportá averile loru miscátóre fára a pláti ce-va taxa, spre a se retrage cu familieloru in statele Maj. Sele c. r. ap. in care casu acestor'a li se garantéza dreptulu de cetatiénu austriacu.

Suntu liberi de a-si pastrá proprietatea nemiscátórie ce o au pre teritoriulu cestiunatu. Acésta libertate li se acórdá imprumutatu si individiloru nascuti pre teritoriulu cestiunatu, dar cari de presinte suntu asiediatu in statele M. Sele Imperatului Austriei. Aceloru individi, cari voiescu sa se folosésca de aceste determinatiuni, atátu fatia cu persón'a loru cátu si cu averea jacatória in statele respective, nu li se pôte face nici din o parte nici din alt'a vr'o incomoditate din caus'a alegerei. Terminulu de unu anu, se va prelungi la doi ani pentru individi cari suntu nascuti pre teritoriulu cestiunatu, dar cari in momentulu schimbárei ratificatiuniloru tratatului presinte se afla afara de monarchi'a austriaca. Dechiaratiunea acelor'a se pôte luá dela cea mai de aprópe soli'a austriaca séu dela dicasteriulu ori cărei provincie a monarchiei.

Art. XV. Supusii lombardo-venetiani cari servescu in armat'a austriaca se demissiuéza dela servitiulu militaru si se reintorcu in patri'a loru. S'a determinatu espresu, ca acei'a dintre ei, cari se dechiará ca voiescu a mai remané in servitiulu M. S. sa o póta face acést'a liberi si sa nu li se faca nici o incomoditate fatia cu persón'a si averea loru. Aceste garantii li se asicura oficialiloru civili nascuti in regatulu lombardo-venetianu, cari se voru dechiará a remané in servitiulu austriacu. Oficiali civili nascuti in regatulu lombardo-venetianu, suntu liberi séu a intrá in servitiulu austriacu séu in administratiunea italiana, in care casu regimulu M. Sele regelui Italiei se indatoréza, séu a i asiediá pre acei'a in pusetiuni analoge cu acele, cari le posedu séu a li dá pensiuini, cari se voru satori dupa legile si determinatiunile sustatórie in Austri'a. Se intielege, ca acesti oficiali voru fi supusi legiloru si reguleloru disciplinari ale regimului austriacu.

Art. XVI. Oficieriloru de origine italieni, cari de presinte se afla in servitiulu austriacu, li sta in voia libera, a remané si de aici inainte in servitiulu M. S. c. r. ap., séu a trece in armat'a M. S.ale regelui italianu sustinendu-si rangulu ce lu avura in armat'a austriaca, supunendu, ca in privinti'a acést'a si voru dá rogarea in restempu de siese luni dela schimbarea ratificáriloru tratatului presinte.

Art. XVII. Pensiunile acuitate regulatu atátu civili cátu si militari, cari se scoteau din casele publice a regatului lombardo-venetianu se voru sustiné si de aici inainte pre sém'a respectiviloru séu eventualu a veduviloru si prunciloru lorú, si in viitoriu se voru acuitá de cátra regimulu Maj. Sele regelui italianu.

Acésta determinatiune se estinde fára destingere de origine si preste acei'a pensiunati civili si militari pre cum si preste veduvele si pruncii lorú, cari si de aici inainte voru locuí pre teritoriulu cestiunatu si cáror'a regimulu provinciiloru lombardo-venetiane pâna la 1814 li-a platitu competintiele, in sa de atunci se scotea din tesaurulu austriacu. (Va urmá.)

Pacea armata.

(„Presse“)

Cu cele mai diferite sperantie si ingrigiri asteptau popórele Europei resbelele anului acéstui'a; o sperantia in sa nutreau liberalii tuturoru tieriloru: ca pacea armata, sub a cárei greutate gemeau natiunile, va incetá, iara desarmarea generala, carea erá demultu dorita si ceruta, se va incepe. Contributiunile, asiá resuná tóta lumea, s'au urcatu in statele cele mari ale continentului la o marime nesuportabile, creditulu statului s'au nimicitu de totu prin imprumutárele ce le continue, prin resbelu se voru trece tóte marginile, si se va vedé necesitatea, de a se apucá de crutiári energice in spelele statului. Spelele productive, cari fára de acést'a suntú mesurate cu mare crutiare, nu se potú imputiná si mai tare, prin urmare trebuie sa se imputineze dupa resbelu armatele statatóre (permanente).

Contrariulu se ivesce. Victoriele prussiane devinu pentru cele mai multe state europene unu indemnú spre intárireá puterei de aperature.

Dejá inainte de anulu 1848 cerculá prin continentulu intregu o unica geluire asupr'a multimei speselorú militare.

Chiaru si in Prussi'a erá o nemultiamire generala despre marimea statului militariu, de-si starea presenta de atunci a armatei erá de totu ne insemnata. Ea fu nutrita, cá si pe la noi, de partea aceea a amplotiatiloru, cari erau mai culti si mai independenti. La nemultiamirea acést'a au contribuitu multu pacea cea indelungata, carea presentá fiinti'a armatei intregi cá o sarcina prisositóre, cá o forma de reserva a politiei; causele principale ale geluiriloru in sa erá risipirea cea ingreditóre a puterei bratielorú lucrátóre si a contributiuniloru prin armatele statatóre.

Nesecuritatea situatiunei, precum resbelulu din Schleswig si Itali'a impedeá in anulu 1848 realisarea dorintiei cei mai ferbinte a popóreloru.

Nici nu au pututu ajunge representatiunile poporului din caus'a desbateriloru despre principii abstracte pâna acolo, cá sa fi pututu decide asupr'a unui obiectu practicú.

In Austri'a remasera introducerea unui oficiu militariu comunu, si scadiementulu tempului de servitiu o dorintia pia, de-si Latour se declarase la intrarea sea in postu pentru reforma. Parlamentulu elaborá o constitutiune militara escelenta, carea semaná cu cea prussiana, avea in sa unu caracteru cu multu mai popularu.

Dupa elaborarea legeri, nu avú parlamentulu, ce sa mai dica, si fiinti'a armatei germane remase totu aceea, ce erá (mai inainte), unu abisu neacoperibilu, in carele se arunca flórea puterei poporului.

Déca aru fi dísu cine-va atuncea, ca pâna in diece ani voru avé popórele Europei a purtá o sarcina a militiei in sa odata asiá de grea, cá pâna acum'a, acél'a aru fi fostu declaratú de neunu. „Imposibilu, aru fi strigatu lumea intréga, si imposibilitatea acést'a o aru fi argumentatu prin date statistice despre aceea, ca cátu de susu se potú urcá contributiunile popóreloru precum si despre spelele ce se ceru pentru o armata inmultita. Imposibilitatea se realisá. Popórele in sa nu scieau, pâna la ce gradu se potú urcá contributiunile. Acum se invetiara a cunósce, ce potú suferi ómenii. Lovitur'a de statu francesa inauguré, in contr'a asecurárei, ca imperiulu aru fi pacea, o era plina ne neodichniri si inarmári.

Franci'a fácu inceputulu. Imperatoriulu ei creá o armata póntina de pretoriani, partea cea mai mare din soldati alesi, póntitori de resbelu, si de avancementu, unu instrumentu, carele trebuia pusu in activitate, cá sa nu devina periculosu pentru maestrulu seu. Celelalte state urmara cu incetulu, pâna candu resbelulu din Crimu si celu din Itali'a aratá marimea puterei militare francesa. Reformele Austriei constara preferinte in inmultirea batalionelorú. Russi'a-si constitúí armat'a sea cu totulu pe alta basa. Prussi'a, carea in sa pe tempulu lovitorei de statu lungise tempulu de servitiu pentru infanteria cu unu ánu, inmultí armat'a de pace mai cu 50 procente, prin carea devení puterea armatei de apera-

re in tempu de resbelu mai dopla. Itali'a-si ruiná finantiele sele pe unu seculu, numai cá sa formede o armata, cátu se póte de mare. Engliter'a cea aperata de mare, introduse corpulu voluntárilorú si intrebuintiá sume mari spre intárireá tiermuriloru si a flo-tei. Chiaru si Belgi'a cea mica nu au remasu neactiva in tumultulu acést'a, ea didi o fortaretia gigantica si cu acést'a unu impedecamentu pentru desvoltarea cea liniscita a institutiuniloru sele constitutiunale.

Budgetele militari ale tuturoru statelorú se urcara la o marime, carea nici odata nu o asteptasera, cerintiele statului cresceau in progressiuni geometrice. Contributiunile se inmultira in statele cele mari preste totu de patru ori mai multu, cá numerulu poporatiunei, si totusi nu erau de ajunsu spre a acoperi spelele statului. La bursele europene se primiaú in totu anulu multe sute de milióne de imprumutári, a face datorii, devenise o passiuone nobila a statelorú. De órece ne lipsesce unu prospectu statisticu despre imprumutárele ce le impuse bursele europene in anii cei din urma, asiá dara luámu de esemplu o cifra din anii de pre la 1861 pâna la mijloculu an. 1863. In intervalulu acést'a s'au creatu in Europ'a preste 3800 milióne fiorini de datorii, din cari s'au intrebuintiatu maximum 30 procente la scopuri productive, 2600 milióne in sa au fostu imprumuturi militari, cari s'au fácutu in publicu séu pe ascunsu. Preste 1000 milióne se detrageau chiaru in tempu de pace in totu anulu din intreprinderile industriale si din agricultura; sumele acestea fura schimbate in chárta, pre candu in pungile acelor'a, cari plateau contributiune, aru fi adusu interese inmiite.

Prin cifrele cele mai mari de budgete ne-amu tempitu demultu in enamerarea milióneloru si miliardelorú; in sa sa ne inchipu-imu, cáte dile petrecute lucrandu, si nopti fára odichna, petrecute veghiádu, suntú de lipsa, spre a agonisí numai cu unu milionu mai multu, decátu le este la acei'a, cari suntú supusi contributiunei neaperatu de lipsa spre sustinerea vietiei, si vedemu ca suntemu putínu capacitati despre insemnatarea miliardelorú intrebuintiate pentru sustinerea armatelorú de pace. Sum'a capitalului intr'adeveru cresce in totu anulu prin diliginti'a popóreloru, ce nu se póte infrange prin nici o greutate, in sa lips'a capitalului de comerciú, industria si agricultura in sa cresce celu putínu în aseme-neá mesura. Prin urmare trebuie sa sosésca unu momentu, in carele imprumuturile statului nu se mai potú reduce si guvernele sa fia puse inainteá alternativei, de a incordá puterea contributorilorú preste mesura, séu de a reduce armat'a de pace la unu minimum.

Prudinti'a cere, a nu asteptá momentulu acést'a, ci a-i prevení. Ea cere acésta preferinte in Austri'a, carea inainte de tóte aru fi impinsa prin relatiunile finantiale la alternativa si aru sta slabita inainteá acelorú state, a cáror'a putere finantiala este mai durátóre. Ea o cere acést'a acum'a, candu impregiurárele militare a venitu in curgere si fára de aceea s'au schimbatu, si candu spelele militare cele estraordinarie au ajunsu la culme enorma: — cá rebonificatiune pentru materialulu de resbelu celu perdutu, si ca restabilirea grantieloru nóstre sudvestice.

La reorganizatiunea militara vomu avé dara de a ne indreptá privirea nóstra principala intr'acolo, cá intro tóte statele cele mari sa se sustina pre lánga o armata de resbelu cátu se póte de mare, contingentulu celu mai micu de pace. La acést'a se cere mai întâiu introducerea armárei comune, nu a unei copie acurate dupa constitutiunea armatei prussiane, cáci acést'a din urma aru fi totusi in sa prea grea pentru poporulu nostru celu defatigatu, ci o striformare propria din ideile fundamentale Siarnhorstice. acomodata jurstárilorú vietiei nóstre. —

Principatele románe unite.

Prin decretu domnescu cu dat'a 5 Octobré, colegiele electorale din tóta Románi'a, pentru alegerea dlorú senatori si deputati suntú convocate precum urméza:

Alegatorii colegiului I pentru deputati, se voru intr'uní in 29 Octobré, alegatorii colegiului alu 2 se voru intr'uní in 30 Octobré, alegatorii colegiului alu 3-a pentru deputatii de orasie, se voru intr'uní in 31 Octobré, toti pe la órasiele de resiedintia, si voru alege cáte unu deputatu, otarítu de art. 62 din Constitutiune.

Alegatorii colegiului alu 4-lea in dilele dela 26 pâna la 28 Octobré inclusivu, voru preceda, potrivit art. 7 si 8 din legea electorala, la alegerea a cáte unu delegatu de fia-care 50 alegatori. Delegatii alesi din susu disele colegiári se voru intr'uní la resiedinti'a fia-cáru'a judetiu in díu'a de 7 Noembre viitoriu, si voru alege pe deputatulu hotarítu de art. 63 din Constitutiune.

Alegatorii colegiului 1-ii pentru senatu se voru intr'ani in 3 Noembre viitoru, alegatorii colegiului alu 2-lea se voru intr'uní in 4 Noembre viitoriu la resiedinti'a fia-cáru'a judetiu, si voru alege cate unu senatoru cerutu de articolulu 68 din Constitutiune.

Professorii universitátiloru din Bucuresei si Iasi, in díu'a de 5 Noembre viitoriu, voru procede la alegerea a cáte unu senatoru, hotarítu de art. 73 din Constitutiune.

Domnitoriulu au adresatu inainte de plecarea la Constantino-pele o proclamatiune cátra poporu (O vomu publicá in nrulu viitoriu).

V a r i e t ă t i.

*** On Redactione! Subscrisulu Secret., întielegendu, cumca D. Ioane Chitu fostu inspectoru dominale in Hollodu, Comitatulu Bihariei, carele in lun'a lui Iuliu a. c. tramise la Comitatu Asoc. tranne române, spre censurare, unu opu alu seu intitulatu: „Viti'a cultivata“, de atunci si-aru fi schimbatu locuinti'a, asiã: nesciindu acestu Secretariatu, ca unde sa i se tramita opulu dimpreuna cu notificarea despre conclusulu adusu din partea comitetulu Asoc. in meritulu acelu opu, se afla indemnatu prin acest'a, pre susu numitulu Dnu alu postu cu tóta onórea, cá sa binevoiesca cátu mai curendu a incunoscinti'a pre subscrisulu Secretariatu despre locuinti'a s'a si post'a din urma, spre a se face dispositionile necesarie pentru re-tramitarea opulu mentiunatu.

Dela Secretariatu Asociatiunei tranne române.

Sabiu in 26 Octobre n. 1866.

*** „Diariulu vienesu“ ne spune astadi, ca mai multi oficiari de rangu mai inaltu s'au posu in urm'a cererei loru in statulu celu bine meritatu de odichna. Totu in aceeași publicatiune aflãmu, ca domni FZM. Benedec, FML. d. Henikstein si GM. Crismanic s'au posu simplu in statulu de odichna. In publicatiunea oficiosa insa nu se face amintire, ca domnii acesti'aru fi cerutu pensiu. Prin acest'a se incheia revisiunea din Wiener Neu stad. Cu acest'a ne putemu multiami, deorece lucrulu principalu, carele s'aru fi pututu imputã conducatoriloru armatei nordice, celoru dejã delaturati, este lips'a capacitãtii recerute.

*** Diacovar, 21 Oct. (Telegr. ala „Presse“-i) La serbarea festivitãtii lui Zriny au donatu Esc. Sea Eppulu Strossmayer 50,000 f. pentru fundarea unei universitãti in Agram.

*** (U n u d e m e n t i). In contrã notificatiunei diuarielor de aici, ca inainte cu vre-o douë septemãni se aru fi tinutu in consistoriulu Metropolitulu din Lemberg, Dr. Litvinovicz o siedintia secreta, in carea s'aru fi conclusu, cá sa se demande tuturoru dieceselor, cá de aci inainte tôte documintele precum, testimoniu de botezu, de mórte etc. sa nu se mai dea cá pâna acum'a in limb'a latina, nici in cea rutena, ci apriatu in limb'a rusésca — dechiara numitulu dignitariu bisericescu, ca in resiedinti'a sea, nu s'au tinutu nici decum o astfelu de siedintia consistoriala.

*** Printiulu Umbertu clironomulu italianu, se vorbesce, ca va luã in casatoria pre Archiduces'a Mathild'a fii'a Archiducelului Albrecht; Se mai vorbesce si aceea, ca cetatea Turinu aru fi tocmitu in Valenciennes unu covoru de dentele pentru padimentu, care voru sa-lu presenteze fiitórii prinesse de corona.

*** (O f a i m a c u r i ó s a.) De vr'o cate-va dile se sustine in graniti'a austriaco-schlesvica cu totu deadinsulu o fama, carea se impartasiesce cetitoriloru numai pentru curiositate. Se dice adeca, ca in granitia se concentrãza mase mari de trupe prussiane, cari sa irumpa in Silesi'a austriaca si sa tina provinci'a acest'a ocupata, pâna candu se voru reintórce toti soldatii Saxoniei, cari se afla in Austri'a, in patri'a loru. Suntu firesce si aici, cá ori si unde ómeni, cari primescu o astfelu de absurditate de adeverata si nu sciu, sa faca ce-va mai bunu, decãtu cuprinsi de o frica órba, sa-si ingrópe pretiósese sele.

(F e n o m e n u). Dela Pest'a aflãmu ca in 14 Octobre n. pre la amédi au tanatu de douë ori, si spre resaritu si apusu au fulgeratu continuu pâna nóptea târdiu. O aratare detotu rara in anotempulu de fatia.

Nr. 31—3 Concursu.

Pentru intregirea statiunei vacante de invetiatoriu in comunitatea gr. res. Branesciu, ce este ingremiata inclitulu Comiatu alu Cerasiului si Protopresbiteratulu gr. or. romãnu ala Fogetului, se escrie prin acest'a concursu.

Cu acest'a statiune suntu impreunate urmatórele emolumente anuale:

- in bani gat'a: léf'a anuale de 105 fl. v. a.
- in naturale: 20 metie de grãu; 20 metie de cucuruзу; 100 ponti sare; 100 ponti clisa; 15 ponti lumini; 10 orgii de lemne; 1/2 jugeru de gradina pentru legumi pre lângã locuintia libera.

Doritorii de a ocupã acestu postu de invetiatoriu voru avé a a inzestrã petitiunile loru concursuale, timbrate dupa cuviintia, cu estrasulu de botezu, cu atestatele despre absolvirea cu sporiu bunu a cursulu pedagogicu in institutulu preparandialu din Aradu, apoi despre servitiulu de pâna acum'a si portarea loru morala si politica si astfelu inzestrate le voru substerne Venerabilulu Consistoriu dreptu maritoriu alu diecesei Caransebesiului pâna la 1 Novembre cal. vechiu 1866.

Caransebesiu 29 Septembre 1866.

Consistoriulu diecesei Caransebesiului.

Nr. 32—3 Concursu.

In coman'a mestecata Denta, comitatulu Temesianu, e vacan-

Redactoru respundietoriu Nicolau Cristea.

ta statiunea invetiatorésca cu propunerea in limb'a romãna. Emolumente suntu: 105 f., 50 meti de grãu, 100 p. de lardu, 50 p. de sare, 25 p. de lumini, 8 stãngeni de lemne, 4 jugere de pamentu, pausialu de 4 f. si cortelu.

Doritorii de a cuprinde postul acest'a au de a substerne recursurile loru cuviinciosu timbrate si prevediute cu estrasulu de botediu, cu adeverintia despre sciintiele absolvate, despre servitiulu de pâna aci, si despre portarea loru morala si politica pâna in 4 septemãni la

Versietiu in 29 Septembre 1866.

Consistoriulu Eparchiei Versietului.

33—3

Concursu.

La scól'a populara din Sita—Buzeu in Trei Scaune, se cere unu invetiatoriu cu salariu anualu de 100 f. si quartiru liberu.

Pentru acestu postu vacantu se deschide concursu pâna la 20 Octobre a. c.

Doritorii de a ocupã acestu postu, se astérna petitiunile scri-se cu mân'a loru, si prevediute 1) cu atestatu de botezu, 2) cu atestatu de absolvarea cursulu pedagogicu, séu celu putinu 4—5 clase gimnasiale si 3) atestatu de purtarea morala la subscrisulu Scaunu protopopescu.

Brasiovu in 3 Octobre 1866.

Scaunulu Protopopiatulu gr. res. alu Trei-Scaunelor.

Ioann Petricu,

Protopopu si Insp. scol. Districtuale

Nr. 36—1

Concursu.

La scól'a gr. or. din Coman'a Boholtiu, Scaunulu Cincului mare, au devenitu vacanta statiunea de invetiatoriu primariu si de unu adjunctu, cu care suntu urmatórele emolumente impreunate, si anume:

pentru invetiatoriulu primariu unu salariu anuale de 120 f. v. a. din cas'a alodiala si 30 metie de grãu, quartiru liberu in edificiuulu scolariu si lemnele de focu necesari; pentru adjunctu 20 fl. v. a. si 20 metie de grãu, la care prin acest'a se deschide concursu pâna inchisive prim'a Noembre a. c.

Aspirantii de a ocupã acestea statiuni, au pre lângã supli-cele prevediute cu timbrulu legale de a documentã:

- ca se tinu de religiunea gr. or.
- ca posedu purtare buna politico-morala;
- in specie, pentru invetiatoriulu primariu se cere, cá sa fia absolvatu clasele gimnasiului inferioru si cursulu pedagogicu séu clericalu; pentru statiunea de adjunctu se cere, cá respectivii concurrenti sa arete, ca suntu pedagogi absoluti.

Petitiunile respective au de a se adresã cátra subscrisulu Inspectoratu districtuale scolaru.

Cinculu mare in 1—a Octobre 1866.

Inspectoratulu districtuale scolaru.

Ignatiu Mandocea,

Adm. protopopescu si Insp. distr. scolaru.

Nr. 35—2

Concursu.

Devenindu vacante posturile de doi invetiatori in Reheu Protopresbiteratulu Sabesiului, subscrisulu comitetu amesuratu decisiunei sinodale din 1864 § 42 cu observarea celoru cuprinse in § 26 p. 6 escrie concursu pâna la 25 Octobre a. c.

Cu fia-care din aceste posturi este impreunatu cáte unu salariu anualu de 63 f. v. a. si cortelu liberu.

Doritorii au sa-si astérna cererile loru scrise de mân'a loru propria prevediute cu documintele recerute timbrate in intielesulu legiloru in vigóre, pâna la terminulu prefiptu mai susu, Pré On. Scaunu protopresbiteralu alu Sabesiului. Se mai cere cá competitorii sa fia pedagogi séu teologi a b s o l u t i si sa scia cantãrile si tipiculu bisericescu.

Reheu 4 Octobre 1866.

Comitetulu bisericeei gr. or.

Avramu Carpinisianu,

Parochu si Presiedinte.

Nr. 35—2

Edictu.

Mari'a Vaj'a din Siórsiu Scaunulu Cincului mare, carea de 3 ani si mai bine, cu necredintia au parasitu pre legiuitulu ei barbatu Bucuru Pepelea totu din Siórsiu nesciindu-se loculu ubicatiunei ei, sa citéza prin acest'a, cá in terminu de unu anu si o dí, cu atãtu mai vertosu sa se infatiosieze inaintea forulu protopopescu subscrisu, cu cátu ca la dincontra se va dá divortiu barbatulu seu la intielesulu SS. Canóne ale bisericeei nostre dreptucredincióse resaritene, si in absentia densei.

Forulu protopresbiteralu gr. res. alu Tractulu Cincului mare.

Cinculu mare 1 Septembre 1866.

Ignatiu Mandocea,

Adm. protopresbiterale.

Editoru si tipariulu tipografiei archidiecesane.